

Superexplotacions

RAFA GIL

La situació laboral dels treballadors de supermercats i grans superfícies deixa molt a desitjar. Els contractes són temporals i els treballadors es veuen obligats a fer més hores de les pactades, mentrestant, els sindicats lluiten per aconseguir-hi representació i força.

RAFA GIL

Una vegada vaig patir una lesió muscular a l'esquena que em va deixar sense sentit. La companya va avisar la inspectora, que va venir i va avisar una ambulància. Em ficaren a l'ambulància inconscient, em posaren el DNI a la butxaca i m'enviaren sola cap a urgències". Aquest és el testimoni d'E. M. C., que va treballar durant sis mesos en un supermercat de la cadena Dia en el qual havia de fer de caixa, reposadora i netejadora, a més d'atendre al públic, per menys de 70.000 pessetes al mes. Feia més hores de les estipulades, però, donat que tenia un contracte de sis mesos, no es va atrevir a denunciar la seua situació. En acabar el seu contracte, l'empresa va decidir no renovar-li'l.

Molts supermercats i grans superfícies del nostre país utilitzen els contractes de llançament de nova activitat, que són renovables cada sis mesos fins als tres anys. Segons Diego Téllez, secretari general de la Federació de Treballadors Independents de Comerç (FETICO-Llevant), aquest tipus de contractació es dona molt en els centres de nova creació fins que porten tres anys d'activitat, moment en què l'empresa agafa alguns fixes i en tira uns altres. Téllez afirma que una de les preocupacions més esteses entre els treballadors de supermercats i grans superfícies és precisament "la por que dona aquest contracte". El treballador sotmès a la pressió d'aquest tipus de relació laboral és més poruc a l'hora d'exigir que es respecten els termes dels acords contractuals i denunciar situacions precàries. És el cas d'E. M. C. i és el cas de molts altres que tant Téllez com representants d'UGT i CC OO reben cada dia. "És clar que existeixen irregularitats —diu Téllez—

RAFA GIL

però els treballadors no estan disposats a presentar una denúncia i nosaltres no podem actuar d'ofici si després no tenim proves i el treballador no dona la cara".

Fueters i inspectors.

Leandro Martínez, secretari general d'acció sindical de la federació de comerç d'UGT-País Valencià, opina igualment que les queixes majoritàries dels treballadors en finalitzar el seu contracte amb una d'aquestes empreses són degudes

a l'acumulació d'hores extres realitzades i no cobrades. Aquest punt, però, és difícil de provar, diu Martínez, "perquè la majoria d'empreses de comerç no tenen rellotge fixador i només aquell treballador que conserva còpies de factures o albarans signats fora d'hores pot demostrar-ho". El representant d'UGT critica que aquests hipermercats són "negocis enfocats cap a l'eventualitat". En ells, assegura, "són fixos els que anomenem 'fueters' perquè pressionen i exigeixen als eventuais que treballen més i millor".

Aquest pot ser el cas dels "inspectors" dels supermercats Dia. Aquesta cadena comercial té magatzems en els quals treballen, al llarg de tot el dia, tres o quatre persones. Segons explica E. M. C., periòdicament, un inspector o inspectora passa per les botigues per a comprovar que les treballadores fan la feina amb eficàcia i exigir sempre més ordre, netedat i dedicació. "No els interessa que la majoria del temps només n'hi haja dues persones per controlar tot el supermercat, i si estan qualificades o no, ni que tu faces de tot encara que el teu contracte és d'auxiliar de caixa", diu E. M. C. La inspectora és l'únic contacte dels treballadors de Dia amb l'empresa: "Si passa alguna cosa, un accident, un robatori, o hi ha un altre problema has de deixar un missatge en el localitzador de la inspectora, que, llavors, truca per telèfon".

La precarietat del treball no s'acaba en les contractacions de sis mesos. Els contractes de mitja jornada, també limitats temporalment a mig any, van més enllà. Treballadors de Consum, Continente o Pryca ho confirmen. Hi ha molts treballadors, segons UGT i CC OO, que signen per un jornal de 26 hores a la setmana i, per assegurar la renovació, en treballen moltes més. Una treballadora de Consum, un supermercat suposadament modèlic perquè s'està convertint en cooperativa, afirma que en dos mesos d'estiu va fer més de 100 hores extres. Malgrat que se li va proposar ser cooperativista, la situació laboral que se li presentava li va semblar tant negativa que va demanar rescindir el contracte i anar a l'atur.

Per la seua banda, Diego Téllez, de FETICO-Llevant opina que són pocs els centres que practiquen aquesta irregularitat, i precisa, en canvi, que hi ha molta gent interessada en contractes de mitja jornada per dedicar la resta del dia als estudis o altres tasques.

Per contra, altres fonts sindicals informaren EL TEMPS que, en alguns centres de Continente, per exemple, es fan contractes fixes de mitja jornada a gent que hi treballa des de fa tretze anys i que desitja horaris de jornada completa.

Una altra variant d'incompliment dels horaris i dels pagaments estipulats es va donar fa poc més de mig any a Kiabi, un magatzem propietat de Moderropa, SA, que es troba a València. Aquesta empresa tenia en nòmina 131 treballa-

Els quatre primers discs d'un nou segell discogràfic d'alta qualitat i interès.

L'ORGUE DE LA CATEDRAL DE BARCELONA
MONTSERRAT TORRENT, orgue

O MAGNUM MYSTERIUM
Selecció de cants gregorians
SCHOLA GREGORIANA
DE BARCELONA
Director: RAMON MORAGAS

P. ANTONI SOLER
6 Concerts per a dos teclats
MONTSERRAT TORRENT,
orgue
MARIA LLUÏSA CORTADA,
clavicèmbal

ESCOLA DE MONTSERRAT
A. Viola, B. Julià, A. Soler
MARIA LLUÏSA CORTADA, clavicèmbal
Amb la col·laboració de la Fundació Caixa de Manresa

Distribució:

harmonia mundi ibèrica s.a.

Avda. Pla del Vent, 24 08970 SANT JOAN DESPI (Barcelona)
Tel. (93) 373 10 58 Fax (93) 373 67 84

Un segell de qualitat
promogut per

EUROCONCERT

Amb la col·laboració de

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

SOCIETAT

dors a temps parcial, que devien dur a terme la seua feina en un horari pactat que no podia superar les 9 hores diàries ni les 26 setmanals. Una clàusula del contracte deia, però, que l'empresa podia allargar la jornada fins a 2/3 de la jornada habitual del sector. Una inspecció de treball va descobrir la irregularitat i va portar l'empresa a judici. El jutjat social número 1 de València va dictaminar el 12 de juny de 1995 que aquesta clàusula era nul·la i condemnava Kiabi a pagar com a hores extraordinàries "les hores treballades per damunt de les pactades".

La irregularitat de Kiabi no és única o excepcional, fruit d'un deficient assessorament jurídic. Una treballadora de Kiabi, que prefereix conservar l'anonimat, ha informat a EL TEMPS que l'empresa només ha cotitzat la seguretat social corresponent a nou mesos de persones que hi treballen des de fa tres anys. I la cosa no acaba aquí, perquè els treballadors han treballat fins ara amb un conveni laboral que la Conselleria de Treball havia declarat nul el mes de setembre. Aquest fet va ser ocultat per l'empresa fins que el passat dilluns 20 de novembre, els treballadors en van tenir notícia.

Màxima degradació. Diego Téllez creu que, en el sector de supermercats i hipermercats s'aprecia una millora de les condicions laborals "a mesura que aquest tipus de centres es consoliden". En canvi, la visió de Josep Lluís Correcher, secretari general de Comerç de CC OO-PV, és la contrària. Segons Correcher, la reforma laboral, les tècniques empresarials i les empreses de treball temporal presenten noves formes de desregular el mercat de treball. Per una banda, la nova regulació preveu els contractes d'aprenentatge, que incrementen els índexs de precarietat, i també facilita la mobilitat geogràfica, principalment en els supermercats, on els convenis són més fluxos. Les noves tècniques empresarials, d'altra banda, fan que, dins els hipermercats es trobe gent que ven un producte d'una marca concreta, que treballa per a aquesta firma comercial i que, per tant, té una situació laboral que no està regulada pel conveni del centre comercial on, de fet, treballa.

En tercer lloc, la introducció de les empreses de treball temporal en el sector són la darrera i més greu de les novetats, segons Correcher. Leandro Martínez, d'UGT, hi està d'acord: "Quan fan falta 20 persones perquè s'acumula la feina, les demanen a una empresa de treball temporal, que les proporciona immediatament". D'aquesta manera, assenyalen els representants sindicals, es poden cobrir les reduccions de plantilla de forma molt econòmica i ràpida. A més, els treballadors provinents d'aquestes empreses no estan acollits al conveni de comerç i faran la seua feina tot el millor que podran per veure si el centre comercial els contracta.

Segons fonts sindicals, la reducció de plantilla

ja s'aprecia. Només a l'hipermercat Continente de Campanar, a València, la plantilla s'ha reduït d'uns 440 a uns 250 treballadors en tres anys.

Diego Téllez assegura que l'ús de treballadors d'empreses de feina temporal no s'ha estès tant: "Només tinc notícia d'un centre a tot València que haja contractat durant un període 10 o 12 persones provinents d'aquestes empreses, i és un fet puntual". Tot i això, Téllez creu que "l'extensió d'aquesta pràctica significaria carregar-se el sindicalisme".

Les actuals condicions laborals d'aquests macrocomerços són un cul-de-sac, un passadís sense sortida amb un mirall al fons: els mateixos problemes del començament es veuen reflectits al final. Perquè la precarietat dels contractes dificulta l'afiliació als sindicats. Josep Lluís Correcher assegura que als supermercats Makro no han aconseguit presentar una llista perquè els treballadors que s'hi presentaven "temien realment que perillava el seu lloc de treball". "Al supermercats d'alimentació Mercadona -diu Correcher-, no hem pogut entrar mai". Leandro Martínez, d'UGT, també reconeix els seus intents recentment frustrats de presentar una candidatura en un centre comercial de Xàtiva. Cap dels dos sindicats s'hi ha pogut introduir mai a la cadena Dia. Fiteco, sindicat independent que lidera Diego Téllez, té els únics cinc delegats sindicals d'aquesta cadena de supermercats al País Valencià. Malgrat això, Téllez reconeix la seua impotència per controlar una cadena d'aquestes característiques, amb unes 90 botigues a la província de València i entre tres i quatre treballadors en cadascuna d'elles: "És l'empresa que més precarietat de treball té". Segons Téllez, en aquesta cadena "el ritme de treball és fort perquè hi ha una encarregada i una caixera que ho fan tot". L'antiga treballadora de Dia, E. M. C. ho confirma: "Són supermercats grans que, per anar bé, haurien de tenir sempre quatre persones. Hi ha un aparcament enorme que has d'escombrar, has de netejar l'edifici, has de reposar les prestatgeries i, quan vénen els distribuïdors a descarregar, cal revisar els albarans i ordenar els productes. Tot això per menys de 70.000 pessetes al mes i amb horaris que t'ocupen tot el dia".

Les condicions de seguretat dels supermercats, sovint situats a la rodalia de la ciutat o en carreteres molt transitades però sense edificis veïns, també deixa molt a desitjar: "Vingueren a robar dues vegades: la primera no passà res perquè hi havia un home a la caixa i els féu respecte; la segona, els vam veure venir i ens donà temps a tancar-nos dins el supermercat i avisar la policia". El representant de FETICO opina que també hi ha el problema de la seguretat en aquests magatzems, però el matisa: "pel que sabem, només hi ha hagut tres o quatre atracaments per a un total de 80 botigues.

Alex Milian

QUINT TEMPS FA?

**«En aquesta predicció
jugo sobre segur.
Us divertireu amb
la meteorologia»**

